

PILLIÕPINGUD

Vaimu rikastaja ja hinge puhastajana on peetud kõikidest kunstidest kõige ülevamaks muusikat, muusikast aga instrumentaalmuusikat.

Seda on tabavalt iseloomustanud kuulus viiuldaja Yehudi Menuhin retoorilise küsimusega: „Millises teises kunstis küll aitab kogu keha peast jalataldadeni kaasa sõrmeotste liikumise tundlikkusele ja energiale ning lõputule täpsusele ja tajule; millises teises kunstis saab tasakaalustatud kehast koos tööriistadega üks vibreeriv tervik?”

Kui vanemad lülitavad raadio või televiisori välja hetkel, mil sealt ei tule „midagi mõistlikku peale sümfoonia”, rääkimata perega kontserdile minekust, jääb lapse areng selles suunas peatuma. Nii ei teagi paljud tahta pillimängu õppida ning andeid on läinud ja läheb kaotsi.

Siiski ei piisa ainult vaimustusest töö alustamiseks. Et me kõik oleme sündinud siia ilma „rumalate” kätega, nõuab instrumendi õppimine süstemaatilist harjutamist, st järjekindlat käte kamandamist targa peaga, mis kasvatuslikus mõttes kujundab distsiplineeritust.

Treeningute järjepidevuse kohta on endine laskesuusataja Even Tudeberg lausunud: „Kordad harjumust, saad iseloomu.”

Kuid igapäevaelus tuleb muusikat õppivatel lastel ette palju takistusi seoses ülepaisutatud õppekavade ning klassivälise tööga üldhariduskoolis. Ja kui ülekoormatuse tõttu ei suuda laps küllalt regulaarselt harjutada, jäävad õpitavad palad talle liiga kauaks kätte ning tekib tüdimus.

Kuid lihased arenevad kuni 16. eluaastani ja pillimängutehnika peaks olema selleks ajaks omandatud. Olgugi et kõik pole ühtmoodi andekad, omandab iga huvi ja kontsentratsiooniga asja juures olev laps pilli harjutades midagi, mida muud harrastused ei saa kuidagi asendada.

Muusikakool on sisult võrdne tavakooliga. Töö käib õppekava alusel ja lõpetamisel peab laps olema omandanud ettenähtud hulgal oskusi, vilumusi ja suutma neid teostada oma instrumendil. Seega ei piisa muusikakoolis käimisest, vaid sellele lisandub olulisel määral iseseisev kodune töö. Erinevalt tavakoolist võetakse muusikakooli õppima muusikaliste eeldustega lapsed. Kuid lõpptulemuse määrab töökus mitte andekus.

Muusikakoolis õppiva lapse vanemal on väga suur vastutus, sest lapse koormuse üle otsustamine lasub just nende õlul. **Kas pilliring või muusikakool.**

Vanemate osa lapse pilliõppes peab eelkõige tagama koduse harjutamise. Selle nõudmises peab jääma järjekindlaks, kuni harjutamine muutub harjumuseks, saab elustiili osaks. *Sii sobib Novosibirskist pärit juudi soost lapstähe Maxim Vengerovi (sünd 1974) esimese õpetaja Galina Turtšaninova meenutus: kui ühel päeval jäi väikesel Maximil harjutamata, panid vanemad poisi tegema seda öösel. Tundub karm, ent see ühekordne „karistus” tagas hilisema distsipliini ning praegu ühe populaarsema Lääne viiuldajana tegutsev Maxim Vengerov on kindlasti elu lõpuni selle eest oma vanematele tänulik.*

Vana tõde on, et piits ja präänik käivad lapse kasvatamisel käsikäes. Präänikuks ei pea olema kallihinnaline kingitus, vaid lapse tunnustamine eelkõige tema kõige lähedasemate inimeste poolt.

„Et last saadaksid kordaminekud valitud teel, peab ta olema osa nn „edukuse kolmnurgast“, mille kolm nurka moodustavad andekas laps, targad vanemad, võimekas pedagoog,“ ütleb Lajos Garam . „Kolmnurga iga nurk peab olema kindel ja vastupidav. See tähendab, et lapse andekuse lihvimise kohustus kuulub nii vanematele kui ka õpetajale.“ Tulemused saabuvad siis, kui kõik kolm lüli näevad üht eesmärki.

Muusikalainele lülitumist tuleb harjutada juba maast -madalast. Regulaarne ja parajal määral harjutamine viib tulemusele. Lapsevanem saab õppimisele-harjutamisele kaasa aidata nii last kuulates, kui lihtsalt harjutamise vajadust meelde tuletades. Eriti algastmes on oluline, et lapsevanem kontrolliks koduste ülesannete täitmist.

Tihti annab õpetaja koduseks tööks harjutuste tegemise (pilliõppes), mis ei ole samane etüüdide mängimisega.

Etüüdi harjutamisel on õpilase tähelepanu koondatud tehniliste võtete omavahelisele seostamisele. Harjutuses on tähelepanu koondatud ühe kindla võtte täiuslikule omandamisele.

- Algajad peaksid harjutama 10-20 minutit päevas, 5 või 6 korda nädalas. Keskmised/vahepealsed mängijad peaksid harjutama 20-30 minutit päevas, 5 või 6 korda nädalas. Edasijõudnud juba umbes tund päevas. **Järjekindlus on võti edasijõudmisel!** Pigem on kasulik mängida kasvõi 5 minutit päevas, kui et mängid pool tundi ja ülejäänud nädala mitte midagi.
- Vanemad saavad last aidata sellega, et koostavad koos lapsega päevakava. Sellesse tuleb siis planeerida aeg harjutamiseks. Sellest kavast peaks siis ka kinnipidama. *Tihti kuuleb lastelt, et polnud aega harjutada, kuna koolitööd võtsid kaua aega. Tegelikult saaks väikesed harjutamised paigutada just ühe aine kodutöölt teisele ülemineku vahele.*
- Alguses on pilliti ka õppimise -harjutamise protsess erinev. Mõne instrumendi puhul ei lasta lapsel pilli kodus üldse mängida ja tööd mänguvõtete omandamiseks teeb õpetaja ainult tunnis.
- Oluline on, et harjutamise koht aitaks keskenduda. Vanemad saavad lapsele sellise koha organiseerida, kus saab regulaarselt harjutada ja kus on olemas kõik selleks vajalik (noodid, instrument, noodipult).

*Olen kohanud olukordi, kui laps on pidanud harjutama WC-s, sest üks vanematest ei tahtnud huilgamist kuulata ja arvas, et tупpa võiks pilliga tulla alles siis, kui laps oskab ilusasti mängida. **Eriti õppimise alguses tuleb just kodustel varuda kannatust ja mitte teha kritiseerivaid märkusi, sest nendega võib rikkuda kogu lapse tuleviku.***

- Harjutama peaks aeglaselt ja mängima valjult. Valjult mängimine puudutab eriti puhkpille, sest vaikselt mängides (et mitte teisi segada!) ei saa hingamislihased pillimängu arendamise jaoks piisavalt koormust.
- Harjutada ei tohi vigu! Need tuleb kohe parandada, see tähendab eksimise koht selgeks harjutada. Siin saab lapsevanem aidata, kui kuuldes

eksimist ja arusaades, et laps sellele tähelepanu ei pööra, ise lapse tähelepanu eksimisele juhib.

Pole oluline, kas (laste)muusikakooli õpetaja suudab lükata oma kasvandiku edasistele pilliõpinguradadele, vahest tähtsam on hoopis õpilase nakatamine muusikaarmastusega ning ühes sellega harmoonilise isiksuse voolimine kõigi selle säravate tahkudega.